

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

112

Vragen van het lid **Van Nispen** (SP) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over *slachtoffers die recht hebben op een schadevergoeding, maar geen aanspraak kunnen maken op de voorschotregeling bij schadevergoedingen en daardoor, wanneer de dader de schadevergoeding niet betaalt, alsnog met kosten blijven zitten* (ingezonden 12 september 2017).

Antwoord van Minister **Blok** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 5 oktober 2017).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de uitzending van Kanniewaarzijn waarin een zaak werd behandeld van een mevrouw die, hoewel ze door de rechter in het gelijk gesteld is, nog steeds op haar schadevergoeding wacht?¹

Antwoord 1

Ja

Vraag 2

Vindt u het redelijk dat het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), nadat een vervangende hechtenis heeft plaatsgevonden, niet meer verantwoordelijk is voor het incasseren van een geldboete dan wel schadevergoeding bij de veroordeelde? Zo ja, waarom? Zo nee, bent u bereid deze staande praktijk aan te passen?

Antwoord 2

Het is van belang dat de schade van een slachtoffer wordt vergoed door de dader van een strafbaar feit en het slachtoffer zo min mogelijk wordt belast met de inning. De schadevergoedingsmaatregel is geïntroduceerd om de invordering van de schadevergoeding uit handen van het slachtoffer te nemen. Het CJIB is in opdracht van het openbaar ministerie belast met de inning van schadevergoedingsmaatregelen. Pas als het CJIB een schadevergoedingsmaatregel na inzet van alle ter beschikking staande druk- of dwangmiddelen niet heeft kunnen innen, zal de veroordeelde hechtenis ondergaan. Omdat de hechtenis bij de schadevergoedingsmaatregel, in tegenstelling tot de vervangende hechtenis bij een geldboete, de betalings-

¹ <http://www.uitzendinggemist.net/aflevering/404549/Kanniewaarzijn.html> – d.d. 5 september 2017.

verplichting van de veroordeelde niet opheft, blijft het CJIB verantwoordelijk voor de inning van een schadevergoedingsmaatregel na de hechtenis. Er zijn op dat moment echter geen verdere dwangmiddelen meer die toegepast kunnen worden om betaling af te dwingen.

Vraag 3

Deelt u de mening dat het onwenselijk is dat, in het geval vervangende hechtenis heeft plaatsgevonden omdat betaling van een (gedeelte van een) schadevergoeding aan de Staat is uitgebleven, een slachtoffer zelf belast wordt met het alsnog incasseren van de schadevergoeding? Zo ja, bent u bereid de huidige praktijk hieromtrent aan te passen?

Vraag 4

Deelt u eveneens de mening dat het onwenselijk is dat slachtoffers worden opgezadeld met extra rompslomp en kosten die komen kijken bij het zelf moeten incasseren van een vordering wanneer het CJIB haar handen van de zaak trekt? Zo nee, waarom? Zo ja, bent u bereid de huidige praktijk daar op aan te passen?

Antwoord 3 en 4

Sinds 1 januari 2011 krijgen slachtoffers van geweld- en zedenmisdrijven, als de dader acht maanden na het vonnis waarbij de schadevergoedingsmaatregel is opgelegd, nog niet alles heeft betaald, het nog openstaande bedrag uitgekeerd als voorschot. Vanaf 1 januari 2016 is de regeling verruimd naar slachtoffers van alle overige misdrijven met een beperking tot een maximum bedrag van € 5.000,-. Het CJIB blijft proberen het uitgekeerde bedrag, alsmede de opgelegde verhogingen, op de veroordeelde te verhalen. Het is evenwel mogelijk dat een veroordeelde financieel niet in staat is om een vastgestelde schadevergoeding volledig te betalen, omdat bij de oplegging van de schadevergoedingsmaatregel het schadebedrag wordt vastgesteld en geen rekening wordt gehouden met de mogelijke draagkracht van de veroordeelde.

Als deze voorschotregeling een slachtoffer op het moment dat de veroordeelde vervangende hechtenis heeft ondergaan niet al schadeloos heeft gesteld, blijft het slachtoffer zijn recht behouden zelf de (resterende) schadevergoeding bij de veroordeelde proberen te incasseren. Ik vind het juist belangrijk dat het slachtoffer dit recht van verhaal blijft behouden. Het CJIB onderzoekt momenteel wel de mogelijkheid tot uitbreiding van de inning van schadevergoedingsmaatregelen na vervangende hechtenis. Dit volgt uit de aangenomen motie van initiatiefnemers Van Oosten en Van Toorenborg, ingediend bij de behandeling van het wetsvoorstel affectieschade (Kamerstuk 34 257, nr. 9). Ook is de OM-aanwijzing Executie gewijzigd waardoor vanaf 1 september 2017 meer ruimte is ontstaan voor veroordeelden om een betalingsregeling te treffen met het CJIB.

Vraag 5

Klopt het dat slachtoffers van een overtreding, zoals deze in boek 3 van het Wetboek van Strafrecht vermeldt staan, geen aanspraak kunnen maken op een voorschot op een schadevergoeding, terwijl slachtoffers van gewelds- en zedenmisdrijven sinds 1 januari 2016 wel een voorschot op een schadevergoeding kunnen krijgen? Waarom is er voor gekozen alleen voorschotten te verstrekken bij misdrijven en niet ook bij overtredingen? Deelt u de mening dat dit schrijnende toestanden op kan leveren, zoals men heeft laten zien in de uitzending?

Antwoord 5

De Staat neemt door de voorschotregeling het risico van niet of niet tijdige betaling van een schadevergoedingsmaatregel door de veroordeelde van het slachtoffer van deze misdrijven geheel of ten dele over. Uiteraard doet het CJIB er alles aan om ook deze bedragen nog op daders te verhalen. Het is indertijd daarom wel een bewuste keuze geweest de voorschotregeling te beperken tot misdrijven, gefaseerd in te voeren en voor andere dan geweld- en zedenmisdrijven een bovengrens te hanteren om het beslag op de overheidsfinanciën beheersbaar te houden. Ik sta nog steeds achter deze keuze.

Vraag 6

Deelt u de mening dat de overheid beter in staat is dan een individu gedurende langere tijd desnoods kleinere bedragen periodiek te incasseren van een veroordeelde, waardoor slachtoffers vaker hun recht (op schadevergoeding) kunnen halen?

Antwoord 6

Ja en dat is exact de reden waarom mijn voorgangers de schadevergoedingsmaatregel en de voorschotregeling in het leven hebben geroepen. Zowel de overheid (CJIB) als een burger kan een betalingsregeling treffen met een veroordeelde. Bij een opgelegde schadevergoedingsmaatregel staat de overheid daarbij de dreiging van het dwangmiddel hechtenis ter beschikking, die voor een veroordeelde extra reden kan zijn de schadevergoeding te betalen.

Vraag 7

Is ooit onderzocht hoeveel het de overheid zou kosten wanneer de garantstelling verruimd zou worden naar boek 3 (de overtredingen) van het Wetboek van Strafrecht? Zo ja, hoeveel zou dit de overheid op jaarbasis kosten? Zo nee, bent u bereid dit alsnog te onderzoeken?

Vraag 8

Bent u bereid de voorschotregeling uit te breiden naar boek 3 van het Wetboek van Strafrecht, te weten de overtredingen? Zo ja, op welke termijn denkt u dit te kunnen bewerkstelligen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7 en 8

Nee dit is niet gebeurd en mede gelet op de beantwoording van vraag 5 zie ik geen aanleiding hier wijzigingen in door te voeren.